Raadsmededeling openbaar

Nummer	:	157-2023
Datum	:	21 november 2023
B&W datum	:	16 november 2023
Beh. Ambtenaar	:	H.G. Eskes
Portefeuillehouder	:	H.J. Groters
Onderwerp	:	Evaluatie Uitnodigingskader zon en wind

Aanleiding:

In het Uitnodigingskader zon en wind (Ukzw) is aangegeven dat het kader na 24 maanden wordt geëvalueerd en zo nodig wordt aangepast op de nieuwe inzichten. Voor deze evaluatie geeft het kader aan dat het van belang is hoeveel initiatieven zich hebben aangemeld en welk percentage van de ambitie ‘energieneutraal’ daarmee is gerealiseerd. Waarom zijn initiatieven afgevallen, is het participatieniveau haalbaar gebleken en is de gewenste kwaliteit van de projecten gehaald.

Inhoud mededeling:

Er is besloten om geen evaluatie van het Uitnodigingskader zon en wind (Ukzw) uit te voeren omdat er geen, of nauwelijks, energieopwekprojecten zijn geweest die langs het beleid zijn gelegd. Feitelijk is deze constatering ook al een vorm van evaluatie. Het geeft aan hoe het beleid heeft uitgewerkt. De redenen voor het niet starten van (grootschalige) opwekprojecten, en het uitblijven van initiatieven, zijn ook wel duidelijk.

Het elektriciteitsnet is vol. Deze congestie op het elektriciteitsnet zo omvangrijk geworden dat teruglevering (van zon- en windenergie) niet meer mogelijk is. Dat geldt voor de grootschaliger (grootverbruikersaansluiting en groter) opwek van zonne-energie en ook voor wind. Onderzoeken naar congestiemanagement (omvang elektriciteitsverbruik tussen bedrijven afstemmen in de tijd) zijn op niets uitgelopen. Aangezien deze situatie nog jaren zal voortduren is het ook niet zo vreemd dat initiatieven vrijwel geheel zijn uitgebleven. De wat kleinere projecten, zoals zonnepanelen op daken van woningen, kunnen overigens nog wel doorgang vinden maar ook hier zijn er steeds meer problemen bij een piekaanbod aan zonne-energie. De omvormers worden dan uitgeschakeld. Overigens gaat het Ukzw niet over deze kleinschaliger opwek.

In het Ukzw is aangegeven dat het beoordelen en evt. honoreren van initiatieven voor zon op land via een tender gaat verlopen. Met instemming van de raad is er echter geen tender opengesteld. De argumentatie hierachter is dat er voldoende geschikt dak aanwezig is om de gehele zonopgave voor de gemeente Aalten met zonnepanelen op grote daken is te realiseren. In de voorkeursvolgorde uit de zonneladder komt zon op land in een veel later stadium van afweging in beeld dan zon op dak. Ook de inzet van goede landbouwgrond voor zonnevelden wordt als ongewenst gezien. Dat is ook het beleid dat nu door veel provincies wordt uitgedragen. Geen nieuwe zonneparken meer en richten op de voldoende ruimte die er nog op daken is.

De planmer en RES 2.0
Met name voor wind, en de uitbreidingsplannen hiervoor in de RES, dient er een planmer te worden opgesteld. In een milieueffectrapportage worden de milieugevolgen van plannen onderzocht om ervoor te zorgen dat ‘milieu’ een goede en tijdige plaats inneemt in het besluitvormingsproces. De huidige gedachte van de RES-Achterhoek organisatie is dat de planmer die nu in opdracht van de

provincie Gelderland wordt uitgevoerd voor de Gelderse RES’sen en het provinciale windbeleid ook kan worden gebruikt voor de RES 2.0 Achterhoek. Het advies van de commissie MER hierover leidt op zijn minst tot enige twijfel hierover. De commissie MER valt over het onvoldoende concreet zijn van de specificaties van de evt te plaatsen molens en de locatie. Hoe kun je goed milieuonderzoek doen als je niet weet welke molens, met hun specifieke geluidsaspecten, er worden geplaatst. De provinciale planmer wordt verwacht in de eerste helft van 2024.

Ook zijn de nieuwe geluidsnormen voor windmolens, naar aanleiding van een uitgebreid onderzoek door het ministerie, bekend geworden. Deze normen zijn nu een stuk strenger geworden dan de in het verleden gebruikte geluidnormen uit het geldende algemeen geldende Activiteitenbesluit. Nieuwe windmolens worden steeds stiller, en hoger. De gevolgen van deze nieuwe normen voor de windzoekgebieden in de Achterhoek zijn groot. Er zal nauwelijks nog wat mogelijk zijn.

De RES 2.0 is een herijking van de RES 1.0. In de RES 2.0 wordt in beeld gebracht of het bod van 1,35 TWh voldoende is voor 2030 en de periode daarna. De focus moet vooral op wind en dat gaat, gezien de nieuwe normen, uitermate lastig worden.

De volgende stukken zijn voor u bijgevoegd:

MT-besluit gemeente Aalten

Zaakkenmerk/Onderwerp	Z/20/070877/Evaluatie Uitnodigingskader zon en wind
Verantwoordelijk organisatieonderdeel	Ruimte/team Openbare Ruimte
Zaakkenmerk/Documentkenmerk	Z/20/070877/D-480237
Vertrouwelijkheid	Openbaar

Toelichting voorstel

Samenvatting

H.J.Groters. Bij de vaststelling van het Uitnodigingskader zon en wind (Ukzw) is aangegeven dat het kader na 24 maanden wordt geëvalueerd en zonodig wordt aangepast op nieuwe inzichten.
Er zijn in de twee jaar na het vaststellen nauwelijks plannen binnengekomen die zijn getoetst aan het Uitnodigingskader zon en wind. De reden voor het gebrek aan initiatieven is het niet opzetten van een tender voor zonnevelden vanwege voldoende ruimte voor zon op dak. Een andere, belangrijkere reden, is de huidige netcongestie. Door het volle elektriciteitsnet is het aansluiten van een zonneveld van enige omvang bijna onmogelijk geworden. De congestie is in de komende jaren niet opgelost. Het is dan ook niet zinvol om het beleid te evalueren en evt op de uitkomsten ervan aan te passen. Voorgesteld wordt om de Raad met bijgevoegde raadsmededeling op de hoogte te stellen van de stand van zaken ten aanzien van de evaluatie van het Uitnodigingskader zon en wind (Ukzw).

Voorgestelde beslispunten

1. Bijgevoegde raadsmededeling naar de raad sturen.

Besluit

Akkoord

Inleiding

Evaluatie van het Uitnodigingskader zon en wind.

In het Uitnodigingskader zon en wind (Ukzw) is aangegeven dat het kader na 24 maanden wordt geëvalueerd en zo nodig wordt aangepast op de nieuwe inzichten. Voor deze evaluatie geeft het kader aan dat het van belang is hoeveel initiatieven zich hebben aangemeld en welk percentage van de ambitie ‘energieneutraal’ daarmee is gerealiseerd. Waarom zijn initiatieven afgevallen, is het participatieniveau haalbaar gebleken en is de gewenste kwaliteit van de projecten gehaald. Voorgesteld wordt om met (bijgevoegde) raadsmededeling de raad op de hoogte te stellen van de mogelijkheden en de onmogelijkheden van het uitvoeren van deze evaluatie.

Concept tekst van de raadsmededeling:

EVALUATIE: BETEKENIS & DEFINITIE
Evaluatie is het vanuit kwaliteitsoverwegingen tijdens of na afloop van een project beoordelen en beschouwen hoe een vooraf bedacht systeem, plan of werkproces *in de praktijk heeft uitgewerkt. Aan de hand van toetsing aan verwachtingen vooraf van de opgedane ervaringen leidt dit tot verbetervoorstellen voor nog te volgen projecten of werkstappen met overeenkomstige onderdelen.*

Er is besloten om geen evaluatie van het Uitnodigingskader zon en wind (Ukzw) uit te voeren omdat er geen, of nauwelijks, energieopwekprojecten zijn geweest die langs het beleid zijn gelegd. Feitelijk is deze constatering ook al een vorm van evaluatie. Het geeft aan hoe het beleid heeft uitgewerkt. De redenen voor het niet starten van (grootschalige) opwekprojecten, en het uitblijven van initiatieven, zijn ook wel duidelijk.

Het elektriciteitsnet is vol. Deze congestie op het elektriciteitsnet zo omvangrijk geworden dat teruglevering (van zon- en windenergie) niet meer mogelijk is. Dat geldt voor de grootschaliger (grootverbruikersaansluiting en groter) opwek van zonne-energie en ook voor wind. Onderzoeken naar congestiemanagement (omvang elekticiteitsverbruik tussen bedrijven afstemmen in de tijd) zijn op niets uitgelopen. Aangezien deze situatie nog jaren zal voortduren is het ook niet zo vreemd dat initiatieven vrijwel geheel zijn uitgebleven. De wat kleinere projecten, zoals zonnepanelen op daken van woningen, kunnen overigens nog wel doorgang vinden maar ook hier zijn er steeds meer problemen bij een piekaanbod aan zonne-energie. De omvormers worden dan uitgeschakeld. Overigens gaat het Ukzw niet over deze kleinschaliger opwek.

In het Ukzw is aangegeven dat het beoordelen en evt. honoreren van initiatieven voor zon op land via een tender gaat verlopen. Met instemming van de raad is er echter geen tender opengesteld. De argumentatie hierachter is dat er voldoende geschikt dak aanwezig is om de gehele zonopgave voor de gemeente Aalten met zonnepanelen op grote daken is te realiseren. In de voorkeursvolgorde uit de zonneladder komt zon op land in een veel later stadium van afweging in beeld dan zon op dak. Ook de inzet van goede landbouwgrond voor zonnevelden wordt als ongewenst gezien. Dat is ook het beleid dat nu door veel provincies wordt uitgedragen. Geen nieuwe zonneparken meer en richten op de voldoende ruimte die er nog op daken is.

De planmer en RES 2.0
Met name voor wind, en de uitbreidingsplannen hiervoor in de RES, dient er een planmer te worden uitgevoerd. In een milieueffectrapportage worden de milieugevolgen van plannen onderzocht om ervoor te zorgen dat ‘milieu’ een goede en tijdige plaats inneemt in het besluitvormingsproces. De huidige gedachte van de RES-Achterhoek organisatie is dat de planmer die nu in opdracht van de provincie Gelderland wordt uitgevoerd voor de Gelderse RES’sen en het provinciale windbeleid ook kan worden gebruikt voor de RES 2.0 Achterhoek. Het advies van de commissie MER hierover leidt op zijn minst tot enige twijfel hierover. De commissie MER valt over het onvoldoende concreet zijn van de specificaties van de evt te plaatsen molens en de lokatie. Hoe kun je goed milieu-onderzoek doen als je niet weet welke molens, met hun specifieke geluidsaspecten, er worden geplaatst. De provinciale planmer wordt verwacht in de eerste helft van 2024.

Ook zijn de nieuwe geluidsnormen voor windmolens, naar aanleiding van een uitgebreid onderzoek door het ministerie, bekend geworden. Deze normen zijn nu een stuk strenger geworden dan de in het verleden gebruikte geluidnormen uit het geldende algemeen geldende Activiteitenbesluit. Nieuwe windmolens worden steeds stiller, en hoger. De gevolgen van deze nieuwe normen voor de windzoekgebieden in de Achterhoek zijn groot. Er zal nauwelijks nog wat mogelijk zijn.

De RES 2.0 is een herijking van de RES 1.0. In de RES 2.0 wordt in beeld gebracht of het bod van 1,35 TWh voldoende is voor 2030 en de periode daarna. De focus moet vooral op wind en dat gaat, gezien de nieuwe normen, uitermate lastig worden.

Argumenten	Bijgevoegde raadsmedeling geeft de argumenten weer waarom een evaluatie van het Uitnodigingskader zon en wind niet mogelijk is.
Kanttekeningen	Geen
Overleg gevoerd met	geen
Vervolgstappen en planning	Na akkoord van B&W wordt bijgevoegde raadsmededeling naar de raad gestuurd.
Participatie	nvt
Communicatie	nvt